Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, JUSTITIE en WERK

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 wat betreft de Vlaamse toetsen
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Dit decreet zorgt voor vijf aanpassingen met betrekking tot de Vlaamse toetsen: een wijziging in het organisatiemodel dat instaat voor de ontwikkeling van de toetsen, het opnemen van de OKI-indicator 'buurt' als leerlingenkenmerk voor feedback, het gebruik van loggegevens in het kader van eerlijk toetsen, het gebruik van personeelskenmerken in het kader van wetenschappelijk onderzoek en een verplichte deelname aan de piloot- en kalibratiestudies in het kader van planlastverlaging. Deze aanpassingen zijn nodig om de verdere ontwikkeling van de Vlaamse toetsen te garanderen en om de initiële doelstelling van het decreet over de Vlaamse toetsen in het onderwijs, m.n. het monitoren en versterken van de onderwijskwaliteit, te handhaven. Deze aanpassingen wijzigen de fundamenten van de Vlaamse toetsen zoals deze zijn vormgegeven niet. De bepalingen met betrekking tot het nieuw organisatiemodel hebben als doel om de achterliggende structuur van de Vlaamse toetsen te verduurzamen en om de bepalingen met betrekking tot de Vlaamse toetsen mee uit te voeren.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld

De maatregelen in dit decreet betreffen de beleidsvelden:
Kleuter- en leerplichtonderwijs
Ondersteuning van het onderwijsveld

Beleidsdoelstellingen

Overkoepelende strategische doelstelling 2: De lat hoog leggen voor onderwijskwaliteit
Operationele doelstelling 20: De externe kwaliteitscontrole door de onderwijsinspectie waarborgen (ISE Onderwijsinspectie)

Operationele doelstelling 22: Kwaliteitszorg en -ontwikkeling stimuleren (ISE ondersteuning onderwijsinstellingen en onderwijsveld)
Operationele doelstelling 25: Scholen maximaal ondersteunen (ISE ondersteuning onderwijsinstellingen en onderwijsveld)

De Vlaamse toetsen zijn opgenomen in de beleidsnota bij operationele doelstelling 20 ("De externe kwaliteitscontrole door de onderwijsinspectie doelgericht versterken") en 22 ("Kwaliteitszorg en -ontwikkeling stimuleren") onder strategische doelstelling 2 ("De lat hoog leggen voor onderwijskwaliteit"). Hierin worden onder meer beleidsinitiatieven beschreven die betrekking hebben op het gebruik van de resultaten van de Vlaamse toetsen als indicator voor de onderwijsinspectie en als onderdeel van het kwaliteitszorgbeleid van een school.

Indirect zijn de Vlaamse toetsen gevat door de ambitie om te komen tot een kennisrijk en ambitieus curriculum door middel van de bepaling van nieuwe minimumdoelen in het lager onderwijs. Daarbij wordt bepaald dat de focus op Nederlands en wiskunde wordt gelegd (operationele doelstelling 2: "Samen gaan voor een kennisrijk en ambitieus curriculum in het leerplichtonderwijs"). De Vlaamse toetsen brengen deze leergebieden in beeld. Het Steunpunt Centrale Toetsen in Onderwijs (hierna: Steunpunt) ontwikkelt de toetsen en maakt daarvoor in overleg met de onderwijsverstrekkers en de opdrachtgever een selectie van de te toetsen eindtermen op basis van de competenties in het Nederlands, wiskundige competenties uit de competenties inzake wiskunde, exacte wetenschappen en technologie en leercompetenties in het 4de en 6de jaar van het lager onderwijs en op het einde van de 1ste en 3de graad van het secundair onderwijs.

De Vlaamse toetsen zijn een instrument van kwaliteitsmonitoring om de onderwijskwaliteit te versterken en leerwinst te meten. Men krijgt zicht op de mate waarin leerlingen de geselecteerde eindtermen bereiken binnen het gehele onderwijsveld. De Vlaamse toetsen zijn ingebed in het bestaande kwaliteitszorgkader. De toetsen dienen als instrument voor de school, de leerkrachten en de begeleidingsdiensten om de interne kwaliteitszorg te versterken. De onderwijsinspectie staat in voor externe kwaliteitscontrole waarbij de Vlaamse toetsen een bijkomende bron van objectieve data is.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Op 6 februari 2026 werd wetgevingstechnisch advies uitgebracht.

Het departement Cultuur, Jeugd en Media verleende over de bepalingen JoKER advies op 7 november 2025 (OD XXXVI). Een nieuwe JoKER was niet nodig. In de memorie van toelichting worden JoKER elementen meegegeven.

Het advies van de Inspectie van Financiën (BV/2026000320) over de bepalingen werd verleend op 28 januari 2026.

De Vlor bracht advies uit op 12 maart 2026.

De Vlaamse Toezichtscommissie bracht advies uit op 24 februari 2026.

De Raad van State bracht op 16 juli 2026 een advies (advies 79.463/1) uit over het voorontwerp van decreet.

De reacties op en de aanpassingen ten gevolge van vermelde adviezen worden toegelicht in de memorie van toelichting (I.C. Totstandkomingsprocedure) en in de toelichting bij de artikelen (II).

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Organisatiemodel Vlaamse toetsen

In decreet over de Vlaamse toetsen is bepaald dat de Vlaamse toetsen worden ontwikkeld door een bevoegd universitair steunpunt. Hiervoor heeft de Vlaamse Regering in 2020 het Steunpunt Centrale Toetsen in Onderwijs geselecteerd (VR 2020 0412 DOC.1346/1BIS). De werking van een steunpunt is geregeld in artikel III.76 van de Codex Hoger Onderwijs en het besluit van de Vlaamse Regering van 6 juli 1999. Een steunpunt heeft een looptijd van vijf jaar. De oorspronkelijke erkenning liep tot 14 december 2025, maar werd door de Vlaamse Regering op 6 juni 2025 met een jaar verlengd (VR 2025 2006 DEC.0014-1). Zo blijft het steunpunt actief tot 14 december 2026. De Vlaamse Regering beslist om de termijn met een bijkomend jaar te verlengen tot uiterlijk 30 september 2027.

Conform artikel 26 van de beheersovereenkomst werd een evaluatie uitgevoerd om na te gaan in welke mate het Steunpunt de vooropgestelde doelstellingen heeft gerealiseerd. Deze evaluatie hield rekening met wetenschappelijke, management- en beleidsrelevante criteria en bestond uit drie onderdelen: een zelfevaluatie door het Steunpunt, een externe evaluatie door een studiebureau en een eindevaluatie door een commissie met vertegenwoordigers van de overheid en onafhankelijke wetenschappelijke experts. De commissie werkte op basis van triangulatie van bronnen en documenten en bundelde haar bevindingen in een evaluatierapport. De evaluatiecommissie stelde dat de multidisciplinaire samenwerking tussen hogescholen en universiteiten er toe heeft geleid dat toetsen en feedback volgens hoge wetenschappelijke standaarden werden ontwikkeld. Het Steunpunt heeft bovendien bijgedragen tot het draagvlak voor de Vlaamse toetsen. De evaluatiecommissie stelde echter ook vast dat de steunpuntformule belangrijke beperkingen kent door het ontbreken van garanties op continuïteit, verkokering als gevolg van de organisatie in afzonderlijke werkdomeinen en een te academische benadering van de Vlaamse toetsen, waarbij zij onvoldoende werden behandeld als beleidsinstrument.

Het steunpuntmodel – en de uitvoering door middel van het Steunpunt Centrale Toetsen in Onderwijs – was in 2020 de logische keuze. Het wettelijk kader van de Vlaamse toetsen was nog niet bepaald, met uitzondering van de noodzakelijke wetenschappelijke onderbouw van de toetsen. Het draagvlak voor centrale toetsen was nog beperkt. De expertise op vlak van toetsontwikkeling, analyse en rapportage situeerde zich in Vlaanderen hoofdzakelijk binnen de hoger onderwijsinstellingen, gelet op hun ervaringen met de peilingen en het internationaal vergelijkend onderzoek. Door de multidisciplinaire samenwerking tussen hogescholen en universiteiten werden de toetsen en feedback volgens hoge wetenschappelijke standaarden ontwikkeld.

Om de Vlaamse toetsen structureel en duurzaam te verankeren is het steunpuntmodel niet langer het aangewezen model. Door de wettelijk beperkte erkenningstermijn van vijf jaar vormt dit model een risico voor de continuïteit en strategische langetermijnplanning. Een steunpunt heeft bovendien een wetenschappelijk oogmerk. Voor de looptijd van het Steunpunt Centrale Toetsen in Onderwijs was dit zinvol. Het betekent immers dat aan de hand van wetenschappelijk onderzoek de verschillende aspecten van de Vlaamse toetsen wetenschappelijk konden worden onderbouwd:

- de toetsvragen zijn wetenschappelijk gevalideerd aan de hand van piloot- en kalibratiestudies. De onderliggende methodieken werden doorheen de looptijd verfijnd. De meetschalen en cesuren werden via wetenschappelijke methodes bepaald en geëvalueerd;
- de afname verloopt gestandaardiseerd, als gevolg van wetenschappelijke analyses om condities voor gestandaardiseerde afname te bepalen en scholen te ondersteunen om de afname ook zo te organiseren. Bepaalde wetenschappelijke analyses werden hernomen in 2024 en 2025;
- de resultaten worden berekend aan de hand van een statistisch model uit de Item Response Theory. Dit werd ook continu geëvalueerd;
- de decretaal voorziene feedbackinstrumenten werden ontwikkeld op basis van wetenschappelijke inzichten en gebruikersonderzoeken;
- er was wetenschappelijk onderzoek naar alle aspecten van de Vlaamse toetsen, door middel van systeemrapporten of verdiepende analyses.

De wetenschappelijk onderbouwde toetsen zijn ondertussen verworven als instrument om de kwaliteitszorg mee op te volgen en om op systeemniveau de onderwijskwaliteit voor Nederlands en wiskunde in kaart te brengen. Het Vlaamse onderwijsveld en het beleid rekenen op jaarlijkse Vlaamse toetsen als instrument voor de opvolging van kwaliteit, minstens op school- en systeemniveau.

Er werd geopteerd voor een organisatiemodel dat aan volgende voorwaarden voldeed:

1. **stabiliteit en duurzaamheid**: het nieuwe organisatiemodel moet de continuïteit van de Vlaamse toetsen garanderen. Het moet ook kennis- en expertiseopbouw mogelijk maken. Dit laat toe dat de focus op de verbetering van de Vlaamse toetsen komt te liggen;
2. **wetenschappelijke onafhankelijkheid**: toetsontwikkeling, analyses en rapportering moeten objectief en wetenschappelijk onderbouwd gebeuren, los van politieke of maatschappelijke inmenging. Cruciale keuzes – zoals bijvoorbeeld operationalisering van minimumdoelen en psychometrische analyses – moeten onafhankelijk gemaakt kunnen worden.
   De Raad van State was in het wetgevingsadvies (advies 72.476/1 van 31 januari 2023) van oordeel dat de Vlaamse toetsen geen disproportionele inperking van de onderwijsvrijheid betekenden. Ze zijn een adequaat instrument om de beleidsdoelstellingen te realiseren: het versterken en monitoren van de onderwijskwaliteit en leerwinst. In het advies werd ook gesteld dat de maatregel evenredig is doordat de Vlaamse toetsen centraal zouden worden ontwikkeld door het bevoegde steunpunt, en de thema's door de decreetgever werden bepaald. Het onafhankelijk karakter van de instantie die de toetsen ontwikkelt, is dus een noodzakelijk element opdat de toetsen te verzoenen zijn met de onderwijsvrijheid;
3. klemtoon op de **Vlaamse toetsen als beleidsinstrument** voor scholen, de onderwijsverstrekkers (onder meer de pedagogische begeleidingsdiensten), en de overheid. Dit betekent niet dat de wetenschappelijke onderbouw van de Vlaamse toetsen minder belangrijk is. Voor toetsontwikkeling, psychometrische analyse van de resultaten en onderbouwde berekening van gecontextualiseerde feedback op schoolniveau blijft die cruciaal;
4. **sterke bestuurskracht**: de aansturing van het nieuwe organisatiemodel moet toelaten of garanderen dat op een efficiënte en gedragen manier beslissingen genomen worden. Verkokering en complexe, gefaseerde besluitvormingsstructuren en -processen moeten worden vermeden;
5. **wendbaarheid**: het organisatiemodel moet snel en efficiënt kunnen inspelen op nieuwe beleidsbeslissingen, maatschappelijke ontwikkelingen of onverwachte uitdagingen. Dit vraagt operationele flexibiliteit: de mogelijkheid om middelen te herschikken, tijdelijk bijkomende expertise aan te trekken en opdrachten gericht uit te besteden. De flexibiliteit laat toe dat, binnen de beschikbare middelen, ook bijkomende opdrachten worden uitbesteed die de Vlaamse toetsen ten goede komen;
6. **strategisch toezicht door de overheid**: de minister en de Vlaamse Regering behouden de eindverantwoordelijkheid. Toezicht moet niet alleen de inhoudelijke output bewaken (vb. valide toetsen, tijdige feedback), maar ook de processen. Een kaderovereenkomst met SMART-doelen en kritieke prestatie-indicatoren is daarbij noodzakelijk, ook gelet op de bepalingen in artikel 76/1 en 76/2 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019 (het VCO-decreet).

Daarnaast moet de Vlaamse Regering principiële keuzes kunnen maken, bijvoorbeeld over afnamedesign, timing en praktische organisatie.

Er wordt overgestapt naar een organisatiemodel van een stichting. Een stichting is een rechtspersoon zonder leden, met een vermogen dat wordt ingezet om een belangeloos doel na te streven. Er zijn twee types stichtingen, een private stichting of een stichting van openbaar nut (deel 3, boek 11 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen). Een stichting van openbaar nut (SON) moet een van de zeven opgesomde doeleinden hebben, die gericht zijn op de verwezenlijking van een werk van filantropische, levensbeschouwelijke, religieuze, wetenschappelijke, artistieke, pedagogische of culturele aard. De private stichting mag een ander doel hebben.

Een stichting Vlaamse toetsen kan instaan voor alle inhoudelijke aspecten van de Vlaamse toetsen, inclusief toetsontwikkeling, analyse en feedback. Een stichting kan opdrachten uitbesteden via de geldende procedures. De stichting werkt onafhankelijk van de overheid, maar wordt via een kaderovereenkomst met doelstellingen en kritieke prestatie-indicatoren en daar uit volgende jaarplannen en -verslagen opgevolgd.
De stichting wordt aangestuurd door een raad van bestuur. De raad van bestuur zal bestaan uit maximum zeven bestuurders, die worden benoemd en ontslagen door de Vlaamse Gemeenschap, bij monde van de Vlaamse Regering. Eén lid van de raad van bestuur is een vertegenwoordiger van de overheid en wordt door de secretaris-generaal van het Departement Onderwijs en Vorming aangeduid. Er wordt in het decreet ingeschreven dat de raad van bestuur advies moet inwinnen van een wetenschappelijke raad. Dit advies zal publiek gemaakt worden. De raad van bestuur zal rekening moeten houden met dit advies. De leden van de wetenschappelijke raad moeten over voldoende expertise beschikken om hun rol te kunnen vervullen. Gelet op het feit dat de Vlaamse toetsen tot dusver ontwikkeld werden door een universitair steunpunt, zijn er voldoende garanties dat voldoende onafhankelijke experten zijn om de raad van bestuur te adviseren. Hierdoor wordt de wetenschappelijke kwaliteit van de Vlaamse toetsen bijkomend gegarandeerd. De stichting kan bijgevolg instaan voor de wetenschappelijke onafhankelijkheid van de Vlaamse toetsen (toetsontwikkeling, analyse, feedback).
Ook de stuurgroep die de Vlaamse toetsen opvolgt, wordt ingeschreven in het decreet. Hierdoor blijven de stakeholders in het onderwijsveld betrokken bij de Vlaamse toetsen. De stichting zelf wordt verondersteld om minstens scholen en pedagogische begeleidingsdiensten te betrekken zoals dat tot dusver door het Steunpunt gebeurt.

Voor de Vlaamse toetsen wordt geopteerd voor een private stichting.
Elke wijziging van de doelen, activiteiten en governance van een SON moeten immers via koninklijk besluit worden goedgekeurd (artikel 2:5, §4, van het bovenvermelde wetboek). Deze wijzigingen moeten aan de FOD Justitie worden voorgelegd. Er is met andere woorden een aanzienlijke impact op de wendbaarheid van de stichting. Met wendbaarheid wordt bedoeld de mogelijkheid om snel en efficiënt in te spelen op beslissingen van de Vlaamse Regering, zonder dat de doelen en activiteiten van de stichting te ruim moeten worden omschreven. De stichting moet in staat kunnen zijn om tijd, personeel en middelen te verschuiven als bijvoorbeeld het Vlaams Parlement zou beslissen tot aanpassingen aan de minimumdoelen of eindtermen of de Vlaamse Regering zou beslissingen over een uitbreiding van de leerdomeinen of leerjaren van de Vlaamse toetsen. Voor een private stichting geldt niet dat dit moet worden voorgelegd.
Een SON heeft wel financiële voordelen. Zo zijn schenkingen aan een stichting van openbaar nut vrijgesteld van registratierechten of schenkbelasting. Voor private stichtingen bedraagt het tarief 5,5% in Vlaanderen en 6,6% in Brussel. Er wordt evenwel niet verwacht dat de stichting Vlaamse toetsen dergelijke schenkingen moet verwachten, waardoor dit voordeel wegvalt of beperkt zou zijn.

Dit nieuw organisatiemodel moet worden verankerd in de decretale bepalingen over de Vlaamse toetsen. Bijkomend wordt ook de stuurgroep verankerd in het decreet. Deze stuurgroep zal de Vlaamse toetsen opvolgen.

Verplichte deelname aan piloot- en kalibratiestudies

Om betrouwbare en valide toetsen te ontwikkelen zijn vooronderzoeken nodig waarbij de toetsen worden afgenomen bij groepen leerlingen. Een eerste cruciaal vooronderzoek zijn pilootstudies om het functioneren van de toetsvragen voor een eerste keer na te gaan bij de beoogde populatie. Deze pilootstudies leiden tot een eerste indicatie van de moeilijkheidsgraad van de toetsvragen, of de toetsvragen van een toets onderling dezelfde vaardigheid meten, en informatie over de responstijden van leerlingen op de toetsvragen. Daarnaast wordt, door middel van feedback van leerlingen of leraren en cognitieve interviews met leerlingen, ook nagegaan hoe zij de nieuw-ontwikkelde toetsvragen interpreteren, tegen welke problemen zij aanlopen en hoe ze hun antwoord vormgeven. Op basis van de resultaten bij deze pilootstudies worden toetsvragen aangepast of verwijderd.

Eens de pilootstudie achter de rug is, moet er een kalibratiestudie gebeuren van de gekozen toetsvragen. Het doel van de kalibratiestudies is om per toets een vaardigheidsschaal op te stellen waarop de toetsvragen gesitueerd kunnen worden en die als basis dient voor het samenstellen van de adaptieve toetsen. Aan de hand van Item response Theory analyses wordt een itembank opgesteld waarin de psychometrische eigenschappen van de toetsvragen beschreven worden. De resultaten in deze kalibratiestudies zijn, naast de inhoudelijke verantwoording, mee de basis voor de samenstelling van de adaptieve toetsen voor de echte afname.

Om de voortdurende ontwikkeling van wetenschappelijk valide en betrouwbare Vlaamse toetsen te garanderen, is het cruciaal dat voldoende leerlingen deelnemen aan de piloot- en kalibratiestudies. Bij pilootstudies wordt gestreefd naar 100 leerlingen per toetsvraag. Bij kalibratiestudies wordt elke toets opgesplitst in deeltoetsen van 50 items waarbij elke deeltoets wordt afgelegd door 825 leerlingen. Een verplichte deelname van scholen kan dit waarborgen. Momenteel is de deelname aan piloot- en kalibratiestudies vrijwillig en onevenredig verdeeld over scholen; sommige scholen nemen herhaaldelijk deel, terwijl andere nooit deelnemen.

Een verplichting zal bijdragen tot een eerlijkere spreiding van de deelname over de scholen heen. Deze kan bovendien de wetenschappelijke kwaliteit van de Vlaamse toetsen verder versterken, aangezien men kan vertrekken van de representatieve steekproef en in de toekomst nog meer variatie in leerling- en schoolkenmerken kan inbouwen. Momenteel vertrekt men voor de selectie van scholen van onderwijsvorm of finaliteit, verstedelijkingsgraad en onderwijsnet.
Een verplichting vermindert ook de planlast van scholen: na deelname aan een piloot- of kalibratiestudie worden scholen verzekerd van een vrijstelling voor een vooraf bepaald aantal jaren, wat zorgt voor meer voorspelbaarheid in hun planning. Het afnamedesign van de piloot- en kalibratiestudie zal bovendien gelijkaardig zijn aan dat van de eigenlijke afname, wat door alle scholen reeds is gekend. Het aantal contactnames met scholen kan worden beperkt tot een minimum waardoor meer tijd vrijkomt voor de ondersteuning. Ook voor de overheid en het Steunpunt en in de toekomst de private stichting is er met andere woorden minder planlast.
Scholen die kunnen motiveren dat ze, omwille van onvoorzienbare uitzonderlijke omstandigheden, niet kunnen deelnemen aan een piloot- en kalibratiestudie, zullen voor dat jaar worden vrijgesteld.

Deze verplichting moet verankerd worden in de decretale bepalingen.

Onderwijskansarmoede-indicator buurt

De onderwijskansarmoede-indicator (OKI) 'buurt' – voluit "de leerling heeft zijn woonplaats in een buurt met een hoog percentage leerlingen met minstens twee jaar schoolse vertraging op vijftienjarige leeftijd" – wordt toegevoegd aan de lijst met leerlingenkenmerken die gebruikt kunnen worden voor de interpretatie van de gegevens.

Momenteel zijn slechts drie van de vier OKI opgenomen in die lijst, met name opleidingsniveau van de moeder, thuistaal en schooltoelage.

Door 'buurt' op te nemen kan de onderwijsinspectie beter gebruik maken van de resultaten van de Vlaamse toetsen in zijn doorlichtingen. De onderwijsinspectie maakt in zijn DataWijzer gebruik van de gemiddelde OKI-waarden en de gemiddelde waarden van de aantikkers op elke vestigingsplaats voor het bepalen van de OKI-referentiegroep of OKI-cluster. Een dergelijke OKI-referentiegroep is een groep scholen met een vergelijkbaar profiel op basis van deze gegevens. Door het ontbreken van de OKI 'buurt' kan de onderwijsinspectie de Vlaamse toetsen niet meenemen in deze OKI-referentiegroepen en blijft het gebruik ervan tot dusver beperkt tot het Vlaams gemiddelde.

Ook voor de berekening van de gecontextualiseerde feedback – het interactief feedbackdashboard dat scholen inzichten geeft in hun resultaten – is het zinvol om de OKI 'buurt' op te kunnen nemen als leerlingenkenmerk. Op die manier kan ook gebruik gemaakt worden van een gemiddelde OKI-waarde. Uit een analyse op de toetsresultaten blijkt dat de gemiddelde OKI op schoolniveau immers het grootste potentieel heeft voor verdere contextualisering van schoolverschillen. De toevoeging van 'buurt' kan daarnaast ook het wetenschappelijk onderzoek over de toetsresultaten verrijken en de vergelijkbaarheid met resultaten uit ander (internationaal vergelijkend) onderzoek verbeteren.

Deze indicator moet als leerlingenkenmerk worden toegevoegd aan de decretale bepalingen.

Gebruik logggegevens in het kader van eerlijk toetsen

In de memorie van toelichting worden voorbeelden gegeven van de gegevens die worden gelogd. Deze loggegevens van de Vlaamse toetsen zijn momenteel alleen beschikbaar voor wetenschappelijk onderzoek. Deze loggegevens zijn gedekt door het decreet over de Vlaamse toetsen en de respectieve verwerkersovereenkomsten met de verschillende verwerkers (het Steunpunt Centrale toetsen in Onderwijs, de aanbieder van het toetsplatform). In uitvoering van het actieplan 'Eerlijk toetsen', dat als doel heeft om de betrouwbaarheid, validiteit en eerlijkheid van de afname van de Vlaamse toetsen te versterken, wordt voorgesteld om deze loggegevens ook beschikbaar te stellen om aberrant of onregelmatig toetsgedrag op school- en systeemniveau op te sporen en er over te rapporteren.

Het gebruik ervan zal het ook mogelijk maken om scholen in de toekomst te informeren over mogelijk knelpunten in hun toetsafname. Hierdoor kunnen zij hun toetsorganisatie en toezicht verder versterken. Het zal sowieso toelaten om op systeemniveau inzicht te verwerven in mogelijke vormen van onregelmatigheden, zonder te oordelen over de aard of het doel van dat gedrag en desgewenst op systeemniveau actie te ondernemen. Er is daarbij geen intentie om individuele leerlingen of scholen te viseren. De monitoring in het kader van 'Eerlijk toetsen' zal ook toelaten om evoluties op systeemniveau op het vlak van digitale afname, zowel in positieve als negatieve zin, te kunnen blijven opvolgen. Tot slot zal het ook mogelijk zijn om analyses op basis van deze loggegevens te gebruiken voor besprekingen over verbeteringen aan het toetsplatform, inclusief de kwaliteit van de loggegevens.

Personeelskenmerken

Het koppelen van personeelskenmerken aan de resultaten van de Vlaamse toetsen of aan data uit de leerlingenvragenlijst uitsluitend in het kader van wetenschappelijk onderzoek kan leiden tot rijkere analyses. Deze analyses kunnen een beter inzicht bieden in de resultaten op de Vlaamse toetsen en kunnen bijdragen aan onderbouwde aanbevelingen voor het beleid, de pedagogische begeleidingsdiensten of scholen zelf. Het kan de interpretatie van de toetsresultaten verder verrijken. Deze kenmerken worden uitsluitend gebruikt in het kader van wetenschappelijk onderzoek. Ze worden niet gebruikt voor het berekenen van de feedback of voor het evalueren van leerkrachten. Dit wordt nadrukkelijk uitgesloten in het decreet en de memorie van toelichting.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor de artikelsgewijze toelichting, zie de memorie van toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De betoelaging voor het Steunpunt wordt, zoals bepaald in de beheersovereenkomst, jaarlijks geïndexeerd. Voor de eerste vijf werkingsjaren worden de werkelijke bedragen uit de jaarlijkse Ministeriële Besluiten opgenomen. Op 6 juni 2025 werd een verlenging van het Steunpunt goedgekeurd (VR 2025 0606 DOC.0458/2BIS). Hiervoor werd uitgegaan van constant beleid en continuïteit. In de tabel wordt de goedgekeurde begroting opgenomen.

	Werkingsjaar 1	Werkingsjaar 2	Werkingsjaar 3	Werkingsjaar 4	Werkingsjaar 5	Werkingsjaar 6
	15/12/2020-14/12/2021	15/12/2021-14/12/2022	15/12/2022-14/12/2023	15/12/2023-14/12/2024	15/12/2024-14/12/2025	15/12/2025-14/12/2026
Betoelaging (2020)	€ 1.610.000	€ 2.013.000	€ 3.393.000	€ 3.266.000	€ 3.317.000	n.v.t.
Betoelaging (indexering)	€ 1.610.000	€ 2.038.000	€ 3.629.963	€ 3.542.320	€ 3.849.676,89	€ 3.838.976,69

Hieronder worden de totale kosten, overheadkosten, projectgebonden werkingskosten, personeelskosten, persoonsgebonden werkingskosten en onderaannemingskosten gespecifieerd.

	'20-'21	'21-'22	'22-'23	'23-'24	'24-'25	'25-'26
Indexering	/	€ 22.720	€ 215.420	€ 303.010	€ 484.680	/
Overhead (10%)	€ 145.770	€ 184.250	€ 328100	€ 320040	€ 349610	€ 348.088,79
Werking project	€ 20.000	€ 12.500	€ 50.000	€ 50.000	€ 20.000	€ 18.225
Personeel	€ 1.368.380	€ 1.720.480	€ 2.879.870	€ 2.736.760	€ 2.882.760	€ 3.386.322,9
Werking personeel	€ 69.280	€ 86.700	€ 135.810	€ 110.650	€ 108.620	€ 76.340
Onderaanneming	€ 6.580	€ 11.350	€ 20.750	€ 21.840	€ 4.000	€ 10.000
Totaal	€ 1.609.995	€ 2.038.000	€ 3.629.950	€ 3.542.320	€ 3.849.670	€ 3.838.976,69

Ongeveer 85% van de betoelaging van het Steunpunt (exclusief overhead: ongeveer 93%) gaat vandaag naar personeelskosten (circa 60 medewerkers).

Het is aangewezen dat de Vlaamse overheid dit financieel engagement aanhoudt bij de oprichting van de private stichting, met de mogelijkheid tot uitbreiding in functie van bijkomende beleidsopdrachten. Deze continuïteit is noodzakelijk om de werking niet te onderbreken en om te garanderen dat het toekomstige model de nodige academische profielen kan aantrekken, zoals bijvoorbeeld doctoraathouders met expertise in itemontwikkeling, psychometrie en data-analyse. Bovendien zal de private stichting kosten moeten maken die in het geval van het Steunpunt door de centrale diensten van de betrokken instellingen werden opgenomen (bijvoorbeeld facilitair beheer of HR).

Het Steunpunt heeft een beheersovereenkomst tot 14 december 2026. Deze termijn wordt verlengd tot 30 september 2027 om de afname van de Vlaamse toetsen in 2027 te garanderen. Het Steunpunt blijft in die periode verantwoordelijk voor de opdrachten die er aan worden toegewezen. Dit laat toe dat de private stichting zich kan voorbereiden op zijn opdrachten en dat de transitie van het

Steunpunt naar de private stichting op een zo goed mogelijke manier kan gebeuren. Door een periode van overlap kunnen alle onduidelijkheden worden weggewerkt in functie van de continuïteit van de Vlaamse toetsen in de komende jaren.

De budgettaire uitgave van beiden samen blijft binnen de genormeerde kredieten, zoals gevraagd door IF in zijn advies (zie 2B).

Er is geen budgettaire impact voor:
- Verplichte deelname aan piloot- en kalibratiestudies
- Onderwijskansarmoede-indicator buurt
- Gebruik logggevens in het kader van eerlijk toetsen
- Personeelskenmerken

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van decreet heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid in zake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorontwerp van decreet heeft geen directe weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld en de ontvangsten.

4. VERDER TRAJECT

Dit voorontwerp van decreet wordt ingediend bij het Vlaams Parlement.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar definitieve goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 met betrekking tot de Vlaamse toetsen en de bijhorende memorie van toelichting;
2° de Vlaamse minister bevoegd voor het onderwijs te machtigen om het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 in te dienen bij het Vlaams Parlement;
3° de Vlaams minister bevoegd voor het onderwijs te machtigen om het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 mede te delen aan de betrokkenen, met uitdrukkelijke vermelding dat de toepassing ervan afhankelijk wordt gesteld van de aanneming van het decreet door het Vlaams Parlement;

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR